

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Költő Dénes ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Illés Levente ügyvéd által képviselt alperes ellen 7.833.086 forint és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. június 8-án kelt 15.G.40.338/2005/48. számú ítélete ellen az alperes részéről 49. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (egyszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

... csatorna és vízellátás, út- és járdaépítés közmű munkái kivitelezésére a perben nem álló ... Kft., mint megrendelő és a ... Kft., mint vállalkozó 2003. június 18-án kötött vállalkozási szerződést. A ... Kft. által elvállalt építkezéshez a felperes szállított anyagokat, amelyek ellenértékét a vállalkozó nem fizette meg. Az alperes megvásárolta az ... Kft.-től a ... elnevezésű ingatlant, és a 2003. november 6-án kelt - az ... Kft., a ... Kft. és az alperes közötti - háromoldalú megállapodás szerint a fenti vállalkozási szerződés „megrendelői pozíciójába” lépett.

A felperes, mint engedményes és a ... Kft., mint engedményező között követelés engedményezéséről szóló megállapodás jött létre, és ennek 2. pontja szerint, ha a felperes az anyagbeszállítások miatt számlát állít ki a ... Kft. felé, de ezt nem fizeti meg 24 órán belül, akkor a számlában szereplő összegnek megfelelő nagyságú, az alperessel szemben fennálló és a ... Kft.-t megillető követelést a felperesre engedményezi. A felek rögzítették, hogy az engedményezés napján ismert felperesi követelés 8.426.468 forint, mely a már leszállított áru, továbbá 4.660.000 forint a visszatartott áru ellenértéke. A felek megállapodása alapján az engedmény biztosítékként szolgált arra az esetre, amennyiben a ... Kft. a fizetési kötelezettségének nem tenne eleget. Az alperes ügyvezetője, ... az engedményezési szerződésre 2003. december 18-án rávezetett nyilatkozatával tudomásul vette az engedményezést, és kötelezettséget vállalt 8.426.468 forint, valamint a visszatartott termékek leszállítása esetére további 4.660.000 forint átutalására a felperes bankszámlájára.

A felperes a 2003. évi és a ... Kft. által ki nem egyenlített anyagszállításokon túlmenően 2004. évben további összesen 4.945.668 forint értékű árut szállított, amelyekről három számlát bocsátott ki. A ... Kft. a 2003. évben kibocsátott ... számú számla alapján 5.539050 forintot megfizetett a felperesnek. A felperes erről tájékoztatta az alperest, közölve, hogy e teljesítés figyelembevételével a ki nem fizetett számlái összértéke 7.833.086 forint és egyidejűleg megküldte az alperesnek a kifizetetlen számlák másolatait, és az átvételt igazoló szállítási jegyzékeket. Az alperes nem teljesítette az engedményezett követelést a felperesnek, a 2003. június 18-i vállalkozási szerződést pedig 2004. szeptember 30-án felmondta.

Ilyen előzmények után terjesztett elő keresetet a felperes 7.833.086 forint és járulékai engedményezett követelés megfizetése iránt az alperessel szemben a Ptk. 328-330. §-aira alapítottnak, hivatkozással arra, hogy az engedményezés tényéről tudomással bírt, így a követelés átruházás vele szemben hatályosult, az alperes mégis a korábbi jogosultnak teljesített. Utalt arra is, hogy az engedményezési szerződésre rávezetett alperesi nyilatkozat tartozás-elismerésnek is minősül, s másodlagosan tartozás-átvállalás, harmadlagosan kártérítés jogcímén, negyedlegesen pedig a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján kérte az alperes marasztalását.

Az engedményezési szerződést tekintve az alperes többirányú kifogást terjesztett elő, a kereset elutasítását kérve. Kifogás útján kívánta megtámadni a szerződést, és arra hivatkozott, hogy a Ptk. 210. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján érvénytelen az engedmény, mert az engedményezett összegek tekintetében tévedésbe ejtették az alperest, a le nem szállított áruk ellenértéke ugyanis 4.660.000 forint, az ehhez kapcsolódó felperesi számla pedig ettől eltérő összegű, s ezzel megtévesztették. A szerződés továbbá a jóerkölcshöz is ütközik, az elérni kívánt tisztességtelen és a valóságnak nem megfelelő célzat okán. A szerződés 2. pontjában rögzített feltétel pedig ellentmondásos és érthetetlen, így a megállapodás a Ptk. 228. §-ának (3) bekezdése szerint semmis, s ezen túlmenően a Ptk. 277. §-ának (1) bekezdésébe, illetve a vállalkozási szerződés 13.1. pontjában foglaltakba is ütközik. Hivatkozott arra is, hogy a követelés határozott és pontos megjelölése elengedhetetlen tartalmi követelménye az engedményezési szerződésnek, és a perbeli szerződés ennek a követelménynek nem felel meg. Az engedményezési szerződés érvényes létrejöttében azzal védekezett, hogy a megállapodás nem lépett hatályba, mert egy felfüggesztő feltételt tartalmazott, s eszerint a szerződés hatálya akkor áll be, ha az engedményező nem teljesíti a szállítási szerződésből eredő kötelezettségét a felperesnek, s a felperes a ... Kft.-vel szemben fizetési meghagyással kívánta érvényesíteni a követelését. Az alperes a felperes által megjelölt további kereseti jogcímek megalapozottságát is vitatta, s állította továbbá, hogy a ... Kft. késedelmes és hibás teljesítése folytán az általa részletezett összesen 118.116.806 forint kára keletkezett, és e vonatkozásban beszámítási kifogást terjesztett elő a felperes követelésével szemben.

A felperes az alperes által előterjesztett kifogások elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 7.833.086 forint főkövetelést és ennek 2005. március 4. napjától a kifizetés napjáig terjedő időszakra az adott naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, valamint 939.984 forint perköltséget. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes, mint engedményes és a perben nem álló ... Kft., mint engedményező között 2003. december 11-én érvényesen jött létre az engedményezési szerződés, mely szerint a ... Kft. a felperes által 8.426.468 forint már leszállított, illetve 4.660.000 forint leszállítandó áru ellenértékének erejéig engedményezte a vállalkozói díját a felperesre. Az engedményezési szerződésre vezetett és az alperesi ügyvezető, ... által 2003. december 18-án aláírt záradék az alperes Ptk. 328. §-ának (4) bekezdése szerinti értesítésének felel meg, ezt támasztja alá ... tanúvallomása is, s ezáltal az engedményezés az alperessel szemben 2003. december 18-án hatályossá vált. Az elsőfokú bíróság az engedményezés érvénytelenségére hivatkozással előterjesztett alperesi kifogásokat és az engedményezett összeggel szembeni beszámítási kifogást alaptalannak találta. Álláspontja szerint az alperes megtámadási jogát kifogásként nem érvényesíthette, mivel az engedményezési szerződést az alperes nem írta alá, ezért a felperes az engedményezett összeggel nem is téveszthette meg, és a követelést a felek 8.426.468, illetve 4.660.000 forintban pontosan meghatározták, így ezen

tartalmi követelmények hiányára alapított kifogás is megalapozatlan. A jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással megjelölt semmisségi okok azért alaptalanok, mert a törvény megfogalmazásából kitűnően a kötelezett nem érvényesíthet olyan kifogást, amely nem közte és az engedményező közötti jogviszonyból ered. Annak sincs jelentősége, hogy a ... Kft. kifizetett árutartozása megegyezett-e vagy sem az engedményezett összeggel, mivel jövőbeni követelést is lehet engedményezni, s az engedményezett követelésnek a tényleges tartozástól való eltérése az előzőektől függetlenül sem ütközhetne a jóerkölcsbe, és nem adhatna alapot a megtévesztésre sem. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján megállapította, hogy az engedményezési szerződést aláíró felek a 2. pontban írt kikötéseket mind a szerződés megkötésekor, mind azt követően értelmezni tudták, és annak tartalma - a Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése szerint - a felek szerződéskötési akaratával megegyezett, így nem tekinthetők érvénytelennek. A lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapította az elsőfokú bíróság azt is, hogy a ... Kft. és az alperes közötti vállalkozási szerződés első ütemének munkálatai során felhasználásra került az engedményezési szerződésben meghatározott értékű áru, s ... és a ... Kft. ügyvezetője, ... tanúvallomása alapján azt is megállapította, hogy az első ütem vállalkozói díját az alperes 2004. februárjában közel 100 millió forint összegben kifizette, melyből álláspontja szerint az következik, hogy az alperes az első ütem munkálatait a díj kifizetése előtt felmérte. A Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése alapján az értesítést követően (2003. december 18.) a ... Kft.-t megillető vállalkozói díjból az engedményezett követelést azonban csak a felperesnek fizethette meg, ezért a saját veszélyére teljesített a ... Kft.-nek. Az alperes beszámítási kifogását azért találta alaptalannak, mert az alperes az engedményezett összegbe csak olyan ellenköveteléseket számíthat be, amelyet a felperessel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. Az adott esetben az alperes az engedményezésről 2003. december 18-án kapott értesítést, a beszámítani kívánt ellenköveteléseit viszont 2004. februárját követően, s a hibák és a késedelem a kivitelezési munkák második üteméből származnak. Mivel a beszámítani kívánt ellenkövetelések jogalapja eszerint jóval későbbi, mint a kötelezeti értesítés, kizárt, hogy a beszámítani kívánt ellenkövetelés jogalapja már az értesítéskor fennállt, így az engedményezett követelésbe az alperes által megjelölt ellenköveteléseket beszámítani nem lehet. Az elsőfokú bíróság a felperesnek a perbeli követelés engedményezésére alapított elsődleges kereset megalapozottsága folytán a további jogcímenek a keresetet nem vizsgálta. A felperes késedelmi kamatigényéről a Ptk. 301. §-a alapján és a 2004. évi CXXXV. tv. 134. §-ában foglaltakra figyelemmel, a perköltségről pedig a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, a felperes költségeiben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, mert elmulasztotta értékelni azt a körülményt, hogy az engedményezési szerződés aláírásakor a számlákban szereplő teljesítési határnapokat követő 24 órán belül az alperesnek a ... Kft.-vel szemben nem állt fenn tartozása, így a szerződésnek nem volt tárgya, s emiatt az érvénytelen. Hivatkozott

arra is, hogy a felperes az engedményezési megállapodást, mint biztosítékot egy teljesen bizonytalan feltételre alapozta, ez a feltétel viszont nem állt be, mivel a ... Kft. nem teljesített szerződésszerűen, ezért álláspontja szerint az engedményezési szerződés nem vált hatályossá, ami azt jelenti, hogy az alperes nem köteles teljesíteni a felperesnek. Nem helytálló az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a szerződés hatályosult az értesítés aláírásakor, azért sem, mert egyrészt az engedményezést aláíró felek a hatály beálltáról az alperest külön nem értesítették, másrészt a ... Kft. önként teljesített a felperesnek, a felperes pedig fizetési meghagyásos eljárásban kívánta érvényesíteni a követelését a ... Kft.-vel szemben. Az érvénytelenség körében lényegében a már előadott kifogásait ismételte meg, miszerint az engedményezési szerződésben nincs megjelölve a pontos összeg, a szerződés 2. pontjában írt feltétel érthetetlen és ellentmondásos, a szerződés a Ptk. 277. §-ának (1) bekezdésébe és a vállalkozási szerződés 13.1. pontjába ütközik. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul utasította el az alperes beszámítási kifogását és az arra vonatkozó bizonyítási indítványait. Hivatkozott arra is, hogy a vállalkozási szerződés szerint a ... Kft. által végzett munkák nem voltak ütemekre bontva, a pénzügyi rendezés történt részletekben, ezért sérelmezte az ítélet indokolásában az ütemek megjelölését. Végül állította, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlenül értékelte a bizonyítékokat, s az ítélete nem tartalmazza, hogy az alperes beszámítási kifogását miként ítélte meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetésével helyesen állapította meg, a bizonyítékokat a maguk összességében helyesen értékelte és helytálló jogi következtetést vont le. A megállapított tényállás megváltoztatására vagy eltérő jogi következtetés levonására a fellebbezésben felhozott és az első fokú eljárásban már előadott indokok nem adnak alapot.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés kapcsán a perbeli jogvitára nézve a következőket emeli ki.

A Ptk. 328. §-ának (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés).

Az engedményezés tehát olyan szerződés, amellyel a jogosult a követelését másra ruházza át, az átruházó a korábbi jogosult, az engedményező a követelés megszerzője, az új jogosult az engedményes. Az engedményezéshez a kötelezett hozzájárulására nincs szükség, mert a jogosult személyében anélkül következik be változás, hogy ez a kötelezett helyzetét érintené.

A felek megállapodhatnak azonban abban (Ptk. 200. § (1) bekezdés), hogy valamely jogviszonyból keletkező követelés másra nem ruházható át, nem engedményezhető, a felek azonban nincsenek elzárva attól, hogy közös megegyezéssel módosítsák a szerződés tartalmát (Ptk. 240. § (1) bekezdés).

Az ... csatorna és vízellátás, út- és járdaépítés közmű munkái kivitelezésére 2003. június 18-án megkötött vállalkozási szerződés 13.1. pontja szerint a felek akként rendelkeztek, hogy a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek harmadik fél részére át nem ruházhatók, csak a felek közös és egybehangzó akarata esetén. Az adott esetben azonban az engedményezésről értesült az alperes, magát az engedményezési okiratot is megkapta, és az ügyvezető által 2003. december 18-án aláírt nyilatkozatával magát az engedményezést tudomásul vette, és kötelezettséget vállalt az abban megjelölt követelések kifizetésére, így alappal nem hivatkozhat az alperes arra, hogy a követelés átruházást a vállalkozási szerződés 13.1. pontjában írt okból nem lehet érvényesnek elismerni.

Arra helyesen utalt fellebbezésében az alperes, hogy az engedményezési megállapodásban határozottan meg kell jelölni azt a követelést, amelyre az engedményezés vonatkozik, de tévesen állította, hogy az a jelen esetben nem történt meg.

Az alperes perbeli állításával szemben a keresetlevél F/2 mellékletét képező, 2003. december 11-én kelt követelés engedményezéséről szóló megállapodás tartalmából kétségtelenül felismerhető a feleknek az a szándéka, amely szerint a szerződéssel 8.426.468 forint, továbbá 4.660.000 forint követelést ruházott át a ... Kft. a felperesre a neki járó vállalkozói díjból.

A Ptk. 329. §-ának (1) bekezdése értelmében a kötelemben a jogosulti pozícióban alanyváltozás történik, az új jogosult a régi helyébe lép, s az alanyváltozás az engedményezéssel azonnal bekövetkezik. Téves az a fellebbezési előadás is, hogy a felek az engedményezés hatályának beálltát felfüggesztő feltételhez kötötték, ilyen kikötés a perbeli esetben nem volt, az engedményezés az alperessel szemben 2003. december 18-án az értesítéssel hatályossá vált, és ennek következményeként a Ptk. 328. §-ának (4) bekezdése értelmében az alperes csak a felperesnek teljesíthetett kötelmet megszüntető hatállyal.

Az engedményezési szerződés alapján a felperes az alperessel szemben korlátozás nélkül léphetett fel, így nem bír jelentőséggel, hogy a követelését a ... Kft.-vel szemben fizetési meghagyásos eljárásban kívánta érvényesíteni, illetve az a körülmény, hogy a tartozás egy részét a ... Kft. a felperesnek megfizette. Ezt a részbeni teljesítést egyébként a felperes figyelembe vette a perbeli követelése érvényesítésekor. Az engedményezési szerződés 3. pontjában írt kikötés pedig, amelynek értelmében a felperes arra szerzett jogot, hogy az engedményezővel szembeni követelését nem fizetés esetén elégíti ki az átruházott követelésből, a felek egymás közötti viszonyában releváns, mivel az alperes az engedményezésről

történt értesítést követően csak a saját veszélyére teljesíthetett a felperes helyett a ... Kft. rendelkezése szerint.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját is, hogy az engedményezési szerződés érvénytelenségét állító alperesi kifogások megalapozatlanok, a másodfokú bíróság a szerződés érvényessége körében az elsőfokú bíróság által kifejtett helyes indokokat megismételni nem kívánja. Csupán arra mutat rá, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége a szerződés alanyainak a jogviszonyára hat ki, mert a Ptk. 328. §-ának (1) bekezdésében írt engedményezés a követelés jogosultja, mint engedményező és az engedményes szerződéses megállapodása a követelés átruházásáról. Az engedményezés a Ptk. 329. §-ának (1) bekezdése szerint a kötelemben a jogosulti oldalon alanyváltozást hozott létre, a perbeli esetben az alperes értesítése a Ptk. 328. §-ának (4) bekezdése értelmében kizárta, hogy az alperes 2003. december 18-át követően a ... Kft.-nek teljesíthessen, ezért az első fokú eljárásban az engedményezési szerződéssel szembeni, annak érvényességét támadó kifogások nem befolyásolhatják az alperes fizetési kötelezettségét.

Tévesen állítja az alperes fellebbezésében azt is, hogy az első fokú ítélet indokolása nem tartalmazza, hogy az engedményezett követeléssel szembeni beszámítási kifogását a bíróság miként ítélte meg. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 329. §-ának (3) bekezdésében írt szabályok értelmében az alperes által előterjesztett beszámítási kifogást alaptalannak találta, ennek indokait az ítélet 11. oldala tartalmazza. A beszámítási kifogás elutasításának indokaival a másodfokú bíróság egyetértett, mivel az alperes a ... Kft. késedelmes és hibás teljesítésével kapcsolatosan csak olyan kifogásokat hozhatott volna fel, illetve olyan ellenköveteléseket számíthatott volna be, amelyek az alperest az értesítés időpontjában megillették. Nem vitásan az engedményezést követően, 2004. februárjában az alperes - nem kifogásolva a ... Kft. által elvégzett munkákat - a felperesre átruházott követelés figyelmen kívül hagyásával az I. számú részszámlával érvényesített 100.000.000 forintot a vállalkozónak fizette meg (15.G.40.338/2005/35. számú jegyzőkönyv, 12. oldal) a Ptk. 328. § (4) bekezdésébe ütközően, a beszámítási kifogása tehát megalapozatlan.

Az alperes fellebbezésében az a hivatkozás helyes, hogy a 2003. június 18-án kelt vállalkozási szerződés Pénzügyi Feltételekről szóló 8. pontja rendelkezik a szerződés tárgyát képező munkák ellenértékének kifizetése módjáról, s a munkák elvégzésére kifejezett ütemezést a felek megállapodása nem tartalmaz. A jogvita eldöntése szempontjából ez a körülmény a kifejtettek értelmében jelentőséggel nem bír.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság indokoltan utasította el az alperes beszámítási kifogását, és helytállóan döntött, amikor kötelezte az alperest a perben érvényesített engedményezett követelés megfizetésére, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megtéríteni. A felperes másodfokú perköltsége a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a szerint felszámítható, általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Budapest, 2007. november 6.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Dr. Lukács Zsuzsanna s.k.,
bíró